

מחודש לחודש

האוסטריום ה־15

אלו טענו שהיא אשם ואלו שפעל
בלחצם של הממונים עליו ו...פקודה
היא פקודה". נובאק יצא זכאי.

הפעם עורר הדיבר אירצון אף
בחוגי הממשלה האוסטרית התובע
הגיש ערעור על פסק-הדין לבית
הדין העליון. אולם משפט זה תאיר
באר בלהות את פני המציאות ואת
פני הציבור האוסטרי בכללותו.
שהיה מיוצג בחבר-המושבעים של
בית הדין. אותם המושבעים שהביאו
לידי זיכיו של נובאק לא נאחזו
אלא בטענה המסייעת לאוסטריה
ולאוסטרים כולם לרחוץ בגנין
כסיהם: נובאק היה אנוס על פי
הדיבור של אייכמן כשם שאייכמן
היה אנוס על פי דיבורו של היטלר.
לר, כפי שטען בשעתו לפני בית
הדין בירושלים.

אם בגרמניה היו וישנם חוגים,
בציבור המבוגר ובקרב הנער, שדי-
גש האשמה הקיבוצית הביאם לרדי-
הכרות ומעשים מסוימים, שמצאו
את ביטויים בהסכם השילומים וב-
צעדים אחרים שהיו תולדה של
נקיפות לב, הרי באוסטריה לא ראי-
נו כמעט שום תגובה דומה. אמילו
הסוציאליסטים האוסטרים, שמסורת
האנטישמיות לא היתה זרה להם,
לא נבדלו הרבה לטובה מבחינה זו.
תשלומי הפיצויים האוסטריים ל-
קרבות הנאציונים הם אפסיים לעומת
אלה שקיימה וקיבלה עליה ממ-
שלת בון ובית הנבחרים הגרמני,
וההתנגדות להם היתה עזה יותר
בחוגים אוסטריים רחבים מאשר
תרצאה של השתלשלות מקרים ומ-
צבים משונה, אך גם של התחמקות
מבישה מאחריות בצד משטמה
גלויה או נסתרת, שמקורה בתקו-
פה שלפני מלחמת העולם השנייה
ומוראותיה. אם גרמניה המזרחית
ראתה היתר לעצמה לעבור לסדר

מיום שנסתיימה מלחמת העולם
השנייה זכו אוסטריה והאוסטרים ל-
יחס מיוחד מצד המערב לעומת גר-
מניה והגרמנים, כאילו ה-אנשלוס
לא נעשה מרצונם ומתוך התלהבות
דווקא, וכאילו אנוסים היו על פי
הדיבור של היטלר (עם שהלה אוסי-
טרי היה האוסטריה היתה קן האנטי-
טישמיות הארסית ביותר) להצטרף
לכל מעשי התועבה, לשרת בצבא
ה-רייך השלישי ולהיות בין פעילי
מנגנון ההשמדה, שטיפל ביהודי
אירופה, "טיפול מיוחד", כשהגיעו
הדברים לידי מרמ על שילומים
וסיצויים לקרבות הנאציונים — היתה
עמדת ממשלת אוסטריה צוננת ביותר.
על צד האמת, הרי לא זכתה
אוסטריה במה שזכתה אלא תודות
לטענה שהיתה אנוסה על פי הדי-
בור של היטלר, ואם המדינה כך —
כל שכן פקידיה, קציניה ותליניה,
אף התלינים שבה לא פעלו כתל-
יינים אוסטריים כי אם כתליינים
כל-גרמניים, האוסטריה מה היא כי
לינו עליה?

עמדה זו נשתקפה במלוא זועתה
במשפטי פושעי המלחמה שנערכו
באוסטריה, במידה שנערכו בכלל,
של פראנץ נובאק, שלישו של אייכ-
מן, ההוכחות לאשמתו היו נעלות
מעל כל ספק, וחבר המושבעים,
שהיה צריך להחליט על אשמתו ועל
תפקידו המרכזי בשילוח הקרבות
היהודיים למחנות-המוות, לא יכול
היה להתעלם מהעדויות הרבות נגדו,
בין העדים היו אנג כמה לא-יהודיים,
כגון עציר מחנות קאתולי פולני
אחד, ומוכירתו של נובאק, נוצריה
אוסטרית, שטענה בניגוד להכרזת-
תיו של נובאק, שלא היה "בורג
קטן במכונה", כי אם פקיד חשוב
במנגנון זה של ההשמדה, אך המוש-
בעים האוסטריים נחלקו בדעותיהם:

ומפני התחרותן של ספרד וארצות צפון-אפריקה בתחום יצוא השמן, הפירות והירקות לאירופה. כללו של דבר: איטליה מבכרת התפשטות החברות בשוק האירופי כלפי צפון ולא כלפי דרום. מטעם מים כלכליים מובנים. צרפת עשויה ליה לתמוך בבקשה הישראלית, ואי-לו תמיכת גרמניה תהא כנראה תמיכה מסויגת (לפני שנים אחדות, בטרם יכונן היחסים הדיפלומטיים הרשמיים עם בן, היתה ודאי תמיכה זו יותר חזקה, אילו הוגשה ונידונה). הפעם יש, אמנם, לישראל טענה חזקה, כי היבוא האירופי שלה הוא ראשון במעלה מבחינת גודלו והיקפו היחסי. אבל הקונינקטורה המדינית היא פחות נוחה משהיתה בזמן חתימת ההסכם המסחרי עם קהילת השוק האירופי. הנימוק, כי בעשר השנים הבאות תיוקק ישראל ליבוא של ציוד תעשייתי בשווי ביליון חצי דולארים הוא נימוק נכבד, וכן גם הנימוק על אפשרויות שיתוף-הפעולה המדעי והטכנולוגי של ישראל עם אירופה המערבית. כנגד נימוקים אלה בא החשבון של ההסתבכות עם ארצות ערב עקב קבלת ישראל כחברה גילווית. בטרם אם צעד זה יבוא לפני קבלת ארצות ה-מאגרב כחברות גלוות לקהילת השוק האירופי, לפיכך עלולה למצוא ארוץ קשבת בדיוני ועדת השוק האירופי הטענה האיטלקית, כי מוטב לנקוט גישה ים-תיכונית כוללת כלפי הארצות המבקשות להצטרף לחברות גילוות. גישה כזאת תהיה כנראה הסכמים מסחריים — כן, ותקבלות חברות גילוות — לא. העמדה האיטלקית אינה עמדה אנטי-ישראלית מכוננת. היא עמדה של דאגה לצרכי איטליה בראש וראשונה. בפ-רט, שאיטליה כבר רואה עצמה מקופחת על ידי צירוף הקודם של יוון ותורכיה כחברות-גילוות. מסאן הקושי המיוחד בדרך להיענות לכך-שת ישראל, שתוליך כנראה לוי-תורים בתחום המזרם על הסכם מסחרי חדש, אך לא לידי סיפוק רצונה של מדינת ישראל בנידון ההתקשרות הרשמית עם הקהילה כחברה-גילווית. אם נחמצה שעת-כזו קודמת — יש להצטרף על כך. יש-

היום בשאלה זו ואמרה שכולה זכאית לכך בשל יחסה לנאצים ול-טושעי המלחמה שלא הקדימו להצטרף למחנה הקומוניסטי בשעה שניתנה להם ההזדמנות לכך. הרי אוסטריה חסתה בצל כל המעצמות המנצחות ויצאה לחיי עצמאות די-מוקראטית בלי שתדאג, אם הרבה האם מעט, לנטיעת נטעי דימוקראטיה נאמנים, בקרב עמה, מתוך ההנחה שהדימוקראטיה היא מושג גמיש ורזב הניתן להתפרש בצורות כה רבות עד שאין להקדיש לו מאמץ חינוכי בקרב הנוער.

ישראל והשוק האירופי

אין ספק שהגשת הבקשה הישראלית להשתלב במסגרת הקהילה הכלכלית האירופית בצורת חברת גילווית היא צעד חשוב ומעיל. אך אפשר שצעד זה בא באיחור זמן מסוים ואינו הולם את המצב ה-שורר עכשיו בקהילת השוק האירופי. כעת יש לחשוש, כי הבקשה לא תתקבל על ידי המדינות חברות הקהילה גם אם ישראל מציעה על הדוגמה של תורכיה ויוון כחברות-גילוות. אין לשכוח, ששתי המדינות האמורות הן חברות גלא-טרי, ומבחינה גיאוגראפית יש לר-אותן כארצות דרום-אירופיות, מה שאין כן מדינת ישראל. יתר על כן, הנימוק הגיאוגרפי מחייב לקבל את ספרד ואת אוסטריה כחברות-גיל-וות, כבקשתן, לפני כל דיון בבקשת ישראל. בינתיים הגיעו ביקשות כא-לה גם משלוש מדינות ה-מאגרב (צפון אפריקה) ומכמה ממדינות מזרח-אפריקה. אמנם יש לישראל הסכם מסחרי עם קהילת השוק האירופי, אך המציאות הוכיחה, כי ההסכם על יצוא הדריים וביצים משראל לאירופה — לא זו בלבד שאינו פותר את שאלת היחסים הכלכליים עם ארצות הקהילה אלא שהוא מסבך אותם. ישראל רוצה שבמקום ההסכם המסחרי יבוא תחיה התקשרות אחת כעם חברה-גילווית, אך במשימתה זו לא תמצא ישראל את איטליה בין תומכיה. בעיקר משום שאיטליה חוששת מפני תק-דים ישראלי שיביא אחריו את הצ-טרפות ספרד וה-מאגרב לשוק.

היתרונות של ההדרכה והציד הבאים ממקורות רוסיים. ההדעות המזוירות בראדיו הממשלתי בדמשק לאחר כל ביצוע של פעולת טרור, תוך מטירת פרטי-פרטים על הפעולה, מעידות, כפי שהדגיש שר החוץ הישראלי מר אבא אבן בנאמו במועצת הבטחון, כי ממשלת סוריה עומדת מאחורי הפעולות האלה, וכי ראש-המטה הסורי גנרל סוידאני אומר להגשים את השקפתו על „לחמה זעירה“ בישראל (ראה מדור זה בחוברת הקודמת של „בצרוח“) תוך תקווה לטבח עד מהרה בסכסוך את שאר ארצות ערב, ובפרט את מצריים, והוא מכריז בגלוי, כי „פעולות אלו פאתח' הן חוקיות“.

מגמת פני מוסקבה

במצב זה, השאלה העיקרית היא: מהי מגמת פניה של מוסקבה במורח הקרוב? האומנם גברה ב„פור ליטביורו“ יד הקיצוניים, האומרים, שיש לנצח את סין העממית על ידי חיקוי גישתה המהפכנית במזרח הקרוב, כל עוד ארצות הברית ובעלות בריתה מוטרדות ושקועות במלחמת ייטנאם? במלים אחרות: היש לה גישה, כי הדעה שאין ברית המועצות רוצה במלחמות במזרח הקרוב — שוב אין לה על מה שתסמוך? ראינו שאין רוסייה מהססת לתמוך בנאצר ולעודדו להחזיק מעמד בתימן, נוכח הפיגוע הבריטי מעדן הצפוני בעוד כשנתיים, ראינו גם כן תגובה נמרצת במוסקבה לחיי מושן של סעודיה וממלכת הירדן על ידי אמריקה ואנגליה, תוך מחאה על המגמות האימפריאליסטיות של מדינות הברית המוסלמית. הפעולה של נאצר לרגל ריתוקו של חיל-המישלוח המצרי בתימן, גם ירדת קרנו של נאצר בארצות ערב והתסיסה הפנימית במצרים אינן עשויות לעודדו לקראת הרפתקה צבאית נגד ישראל. הסכנה היא, שנאצר יסתבך בסכסוך נגד רצונו, ושהסורים, ולא הוא, יקבעו את העיתוי של הסתבכות זו. כאמור, הסורים לא היו מעויים להרחיק לכת בפעולות הטרור נגד ישראל במידה שהם עושים זאת כעת אלמלא היו בטוחים בהגנה עודפתית

ראל היתה מדינה ראשונה שחתמה על הסכם מסחרי עם השוק האיירופי, הכולל מספר צרכנים שווה כמעט למספר הצרכנים בארצות הברית של אמריקה. גם אם לא תתקבל הפעם בקשת ישראל — טוב שהבקשה הועלתה על סדר יומה של ועדת השוק ושמדינת היהודים, שאירוסה חבה לה הרבה מהבחינה המוסרית והתרבותית כאחת, תכריז רשמית על חפזה ומישאלתה המנומקים ומבוססים היטב.

בגבול הסורי

המצב בגבול הסורי-ישראלי מתח כאשר עוד לא היה מימי המתיחות והדאגה ששררו בגבול המצרי-ישראלי בתקופת השתוללות ה„פידא-יח“ באמצע שנות החמישים, לפני „מסע קדש“, שבו הוכיח צבא ישראלי את עליונותו ואת כושרו המזוהיר. הפעם אין זו שאלה של עריכת מאזן-כוחות עם סוריה, משום שעיקר כוונתה של ממשלת סוריה להתגרות בישראל ולגרור אחריה לתוך המערכה את מצרים ואת יתר ארצות ערב.

אמנם המתנה הערבי מפולג ומפורד בחולט. הביטוי הבולט ביותר לפירוד זה ניתן עם הכרזת בורגיבה, נשיא תוניסיה, שהוא מנתק את היחסים הדיפלומטיים עם מצריים. לעומת זאת אנו עדים להתקרבות סוריה אל מצריים ולצעדים ראשונים של שיתוף פעולה צבאי בין השתיים. ברור שצעדים אלה נעשו בעיקר כדי לעורר בישראל רושם של „חזית מאוחדת“, שאינה קיימת למעשה. מאידך גיסא, אין לזלזל בצעדים שנגקטו, בפרט שהסורים שואבים עידוד רב מעמדתה של מעצמה גדולה כברית המועצות, שהחליטה להיות פטרונה של ממשלת דמשק גם מבחינה דיפלומטית, בזירת ארם, וגם מבחינה צבאית, מבחינת אספקת ציוד ומדריכים לא רק לצבא הסורי הרשמי אלא גם ל„אל פאתח“, הארגון הטרוריסטי, הזוקף לזכותו את מרבית מעשי הטרור שנעשו בגבול ישראל בחדשים ובשבועות האחרונים. ידוע, כי אנשי „אל פאתח“ צורמו ליחידות הצבא הסורי הסדיר והם נהנים מכל

ישתמש בזכות ה"וויטר" שלו במוסד זה נגד כל הצעת החלטה לגינויה של סודיה. שקברניטי המדינה יודעים על חומר השעה והם מתכווים נים שלא להיגרר אחרי התגרויות סודיות אלא להגיב בזמן ובמקום שהם ימצאו לנכון. כלל ראשון שנקטו שלטונות ישראל הוא, שלא להתחשב בעובדה באיזה מקום עברו התבלנים של אל פתח את הגבול הישראלי, כי אם מאיזה מקום יצאו ולהיכן חזרו. התבסיס הסורי לשלוח תבלנים דרך שטחי ממלכת הירדן הלבנן שוב לא יטעה איש בישראל, כי שם יודעים ברורות, שמסוריה נפתחה הרעה. שמירה מוגברת בגבולות היא אחד האמצעים שנקטו בישראל, אך שמירה כזאת אי אפשר שתצליח עד כדי מניעת כל חדירה בתנאי הגבולות הישראליים. המגמה הישראליה היא: להימנע מפעולות שיש בהן כדי להביא לידי מלחמה, אך לבצע כל פעולה שתביא לידי הרתעת האויב ולמנוע בעדו מל- הפיק זממו. זוהי משימה קשה בתנאים הקיימים, אך חזקה על הצבא והעם בישראל שידע כמו בעבר להרוץ את האויב ולסכל מיומותיו. י. מישראל

מצד מוסקבה, ואמנם, העמדה שנקטה ברית המועצות באו"ם הנמא מרים הראשיים ב"פראוזה" מאשיים מים את ישראל במימות, למיגור הממשלה בסוריה. בצד האשמות פחות קולניות נגד סעודיה וממלכת הירדן באות האשמות חריפות נגד ישראל בלוויית איום, שהעם הסורי לא יעמוד לבדד במקרה התקפה עליו, שתבוא ללא התגרות מצידו. עתוני מצרים מפרסמים פרטים על קשר סעודי-ירדני להפלת ממשלת ג'דיד, שתוכנן כאילו על ידי סוכנות הביח האמריקנית, אך בו בזמן הם מדגישים את האחריות הסורית-מצרית ומבקשים להתייזר לכהונותיהם את כל הקצינים אוהדי נאצר, עם קולונל סראגי בראשם. אין זה מן הנמנע, כי ג'דיד, המחוסר תמיכה ממשית בקרב העם הסורי, יסכים לצרף לממשלתו אחד או שנים מתומכי נאצר, כשם שצרף לה קומוניסט אחד. שאלה אחרת היא, אם יחזיר קצינים אוהדי נאצר לעמדות כוח ופיקוד בצבא הסורי, שהרי בזאת יסכן את בסיס שלטונו. בין כך ובין כך מעידה הפנייה הישראלית למועצת הבטחון, למרות הודאות שנציג ברית המועצות

ידיעות

ז'אק טורטשינר, נשיא ההסתדרות הציונית באמריקה בשנית

כמדינה ובתפוצות ובציון תפקידיה של ההסתדרות. בישיבת הפתיחה דיברו משה קול, שר התירות הפיתוח של מדינת ישראל; ג'וסף א. רוקפלר, מושל מדינת ניו יורק וז'אק טורטשינר, נשיא ההסתדרות, שעמד על שאלות-היסוד בחיינו: יחסן העיון של מדינות ערב למדינת ישראל; יהדות רוסיה הסובייטית, ומלחמה בחייטאום ומצבה ותפקידיה של ההסתדרות הציונית העולמית. מר ט. הביע את התגובותו לשינויים במיבנה

בסוף השבוע של 23-20 באוקטובר נתקיימה הוועידה הסיס של ההסתדרות הציונית באמריקה במלון סטאטל-הילטון בניו יורק. הוועידה בחרה בז'אק טורטשינר לנשיא ההסתדרות בפעם השנייה. בשנה הראשונה לכהונתו של מר טורטשינר נחלצה ההסתדרות מן המיצר שהיתה נתונה בו, גל מספר תכריח ורבו מפעליה. חידוש כותה של ציונות אמריקה זיכר היה בוועידה, שהצטיינה בדיונה, בכיור בעיות ישראל